Review Article

Military Caring Sciences
Volume 6, Issue 1, Spring 2019 (Serial Number: 19)

Comparative Study of Nursing Ph.D. Education System and Curriculum in Iran and Alberta School of Nursing

Adib Hajbaghery. M [1*]
Nabizadeh Gharghozar. Z
Bolandianbafghi. Sh [2]

*1- (*Corresponding Author) Ph.D. In Nursing , Professor, Trauma Nursing Research Center, Faculty of Nursing, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran. Email: adib1344@yahoo.com*
2- Ph.D. Candidate. Trauma Nursing Research Center, Faculty of Nursing, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran.

Abstract

Introduction: In order to adapt a fast changing health care system, it is necessary to prepare the content of a high-quality nursing program. Comparing different educational systems is one of the evaluation methods that improves the content and quality of the curriculum.

Objective: The aim of this study was to compare comparative nursing education in Iran and Alberta and provide practical suggestions for improving its quality.

Materials and Methods: This descriptive-comparative study was performed in 2018. The four-stage Beredy model of description, interpretation, neighborhood and comparison was used to compare the Iranian nursing education system to the Nursing Faculty of Alberta university. Data were collected by Persian and English Googling. Then, the data were compared according to the aim of the research.

Results: The program of both universities based on the principles of strategic planning with mission, vision and values. At Alberta University, the attention was focused onappropriate link between the lesson plan and the needs and problems of the community. The Ph.D. curriculum of the Iranian Nursing have a lot in common with that of University of Alberta regarding profile and structure of the course. Also, the comparison showed that applying the University of Alberta is subjected to having a postgraduate degree in nursing and a certificate in research statistics and language proficiency and clinical recordsare essensial for non-Canadians. But in Iran, student admission is subject to a master's degree.

Discussion and Conclusion: One of the strengths of the Ph.D. program in Iran can be the alignment of the values and beliefs of the program based on the Islamic values system and gaining competencies such as critical thinking, clinical argumentation, problem solving, evidence-based decision making, and the recording of an analytical report. Lacking the clinical base and the absolute emphasis on theory and especially research are the weaknesses. Therefore, based on the experiences of the advanced countries and the needs of the Iranian community, we need to correct the weaknesses and strengthen the strengths.

Keywords: Bereday's Model, Canada (Alberta), Comparative Study, Curriculum, Iran, Nursing.

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2024-04-20]

[DOI: 10.29252/mcs.6.1.69]

Adib Hajbaghery M, Nabizadeh Gharghozar Z, Bolandianbafghi Sh. Comparative Study of Nursing Ph.D. Education System and Curriculum in Iran and Alberta School of Nursing. Military Caring Sciences. 2019; 6 (1). 69-78.
Submission: 22/2/2019 Accepted: 22/4/2019 Published: 16/8/2019

مقایسه تطبیقی نظام آموزشی دوره دکترای تخصصی پرستاری در ایران و دانشکده پرستاری آلبرتا

*محسن ادیب حاج باقری[1]، زهره نبی زاده قرقوزار[2]، شهناز بلندیان بافقی[2]

چکیده

مقدمه: برای انطباق با سیستم مراقبت بهداشتی که به سرعت در حال تغییر است، نیاز به آماده کردن برنامه درسی پرستاری با کیفیت بالا است. مقایسه نظام‌های مختلف آموزشی، یکی از روش‌های ارزیابی است که باعث ارتقای محتوی و کیفیت برنامه آموزشی می‌شود.

هدف: این مطالعه با هدف مقایسه تطبیقی نظام آموزشی دوره دکترای رشته پرستاری در ایران و آلبرتا و ارائه پیشنهادات عملی جهت بهبود کیفیت آن انجام شده است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به روش توصیفی-تطبیقی در سال ۱۳۹۷ انجام شد. از الگوی چهار مرحله بردی (Beredy) توصیف، تفسیر، هم‌جواری و مقایسه، جهت مقایسه نظام آموزش پرستاری ایران با دانشکده پرستاری آلبرتا کانادا در مقطع دکترای استفاده شد. جستجوی اینترنتی، با استفاده از داده پایگاه‌های فارسی و انگلیسی صورت پذیرفت. سپس، داده‌های مورد نظر بر اساس هدف پژوهش، طبقه‌بندی و مورد مقایسه قرار گرفت.

یافته‌ها: برنامه هر دو دانشگاه بر اساس اصول برنامه‌ریزی استراتژیک دارای رسالت، چشم انداز و ارزش‌ها است. در دانشگاه آلبرتا ارتباط مناسب بین طرح درس با نیازها و مشکلات جامعه است. برنامه درسی دوره دکترای پرستاری ایران در قسمت‌هایی مانند مشخصات و ساختار دوره نقاط مشترکی با برنامه درسی دوره دکترای پرستاری دانشگاه آلبرتا دارد. همچنین مقایسه نشان داد که در نحوه پذیرش دانشجو در دانشگاه آلبرتا (Alberta) درخواست افراد دارای مدرک کارشناسی ارشد پرستاری و مدرک آمار و روش تحقیق و برای افراد غیر کانادایی مدرک زبان و سابقه بالین، برای دوره دکترای بررسی می‌شود. اما در ایران پذیرش دانشجو منوط به داشتن مدرک کارشناسی ارشد می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری: از نقاط قوت برنامه دکترای در ایران می‌توان به منطبق بودن ارزش‌ها و باورهای برنامه بر اساس نظام ارزش‌های اسلامی و کسب شایستگی‌هایی مانند تفکر نقادانه، استدلال بالینی، حل مسئله، تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد و ثبت گزارش تحلیلی اشاره نمود و بالینی محور نبودن و تأکید صرف بر تئوری و خصوصاً پژوهش از نقاط ضعف آن می‌باشد. لذا، بر اساس تجارب کشورهای پیشرفته و نیازهای جامعه ایرانی، نقاط ضعف را اصلاح و نقاط قوت را تقویت کنیم.

کلمات کلیدی: ایران، برنامه درسی، دکترای پرستاری، کانادا (آلبرتا)، مدل بردی، مطالعه تطبیقی.

مجله علوم مراقبتی نظامی ■ سال ششم ■ شماره ۱ ■ بهار ۱۳۹۸ ■ شماره مسلسل ۱۹ ■ صفحات ۶۹-۷۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۲/۴
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۲/۲
تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۵/۲۵

مقدمه

هدف از آموزش پرستاری، ارائه بهترین درک از چگونگی پاسخگویی به نیازهای جامعه است (۱). برای انطباق با سیستم مراقبت بهداشتی که به سرعت در حال تغییر است نیاز به آماده کردن برنامه درسی پرستاری با کیفیت بالا می‌باشد (۲). از این رو برای برنامه‌ریزان آموزشی بهبود کیفیت برنامه‌های درسی بسیار مهم است (۳).

۱- دکترای تخصصی پرستاری، استاد، مرکزتحقیقات پرستاری تروما دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران (*نویسنده مسول).
آدرس الکترونیکی: adib1344@yahoo.com
۲- دانشجوی دکترای تخصصی پرستاری. دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران.

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2024-04-20]

[DOI: 10.29252/mcs.6.1.69]

برنامه‌های باکیفیت بالا، دانشجویان باکفایتی را برای آینده تربیت خواهد نمود. مؤسسات آموزشی برای اینکه بتوانند برنامه درسی باکفایتی را ارائه نمایند، باید آن‌ها را مرتب در معرض بازنگری و اصلاح قرار داده و به طور پویا در مقابل تحولات عوامل بیرونی عکس العمل مناسب نشان دهند تا بتوانند نقش مهم خود را به عنوان ابزار مهم رشد و تکامل یادگیرندگان برای دست یافتن به نتایج تربیتی ایفا نمایند (۴). لذا، عدم طراحی برنامه‌های آموزشی مناسب در رشته پرستاری، خسارات جبران ناپذیری بر سلامت جامعه و اعتبار علمی دانشگاه وارد می‌کند (۵).

دوره دکترای تخصصی، بالاترین مرحله دانش پژوهی و پیشرفت تحصیلی در رشته پرستاری بوده (۶) و از طریق تربیت دانش آموختگان به عنوان اعضای هیئت علمی، دانشمندان منتقد و خلاق برای هدایت تحقیقات، مدیران، رهبران و سیاستگذاران در سطح جامعه، دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی کشور، نقش مهمی در پیشرفت و توسعه رشته پرستاری ایفای می‌نماید (۷، ۸). مک کنا (McKenna) و همکاران در مطالعه خود در سال ۲۰۱۴ در انگلستان، به عدم کفایت دانش آموختگان دکترای پرستاری در رویارویی با چالش‌های موجود در نظام مراقبت سلامت اشاره نموده و بیان داشته‌اند انتظار می‌رود فارغ التحصیلان این مقطع، افراد حرفه‌ای و با بصیرتی بوده و با برخورداری از بینش عمیق بر مسائل پرستاری، بتوانند وضعیت مراقبت پرستاری را در نظام مراقبت سلامت اصلاح کنند، اما در واقعیت به علت نامناسب بودن مدیریت و برنامه‌ریزی، نیل به اهداف امکان پذیر نیست (۹).

توجه به نظام‌های آموزشی موفق در جهان، مبین نهادینه شدن یک نظام اثربخش است (۱۰). آموزش و پرورش تطبیقی یکی از پویاترین رشته‌های علمی است که از آن به عنوان شرط لازم برای طراحی نظام‌های آموزشی نوین نام می‌برند، در این روش، تفاوت‌ها و شباهت‌های نظام‌های گوناگون آموزشی بررسی شده، دلایل موفقیت و ناکامی نظام‌ها مشخص می‌گردد و از تجارب آنان در توسعه نظام آموزشی استفاده می‌شود (۱۱). از آنجایی که ارزشیابی برنامه آموزش پرستاری در مقطع دکترای، مانند هر دوره آموزشی دیگر، مستلزم ارزیابی مداوم و بازنگری مستمر است. در این راستا استفاده از روش پژوهش تطبیقی، کمک کننده است (۱۲).

دانشگاه آلبرتا یک دانشگاه تحقیقاتی دولتی است که در سال ۱۹۰۸ در شهر ادمونتون (Edmonton) ایالت آلبرتا در کانادا تأسیس شده است. بیش از ۳۹,۰۰۰ دانشجو در دانشگاه آلبرتا تحصیل می‌کنند. بیش از ۸۰۰۰ نفر دانشجوی تحصیلات تکمیلی هستند. بیش از ۷۷۰۰ دانشجوی بین المللی در این دانشگاه مشغول به تحصیل هستند (۱۳). دانشگاه آلبرتا یکی از ۵ دانشگاه ممتاز کانادا و یکی از ۱۵۰ دانشگاه ممتاز جهانی است (۱۴). در ایران اولین دوره دکترای تخصصی پرستاری در سال ۱۳۷۴در دانشگاه علوم پزشکی تبریز آغاز شد و امروزه شاهد راه اندازی این مقطع تحصیلی در ۱۹ دانشگاه علوم پزشکی کشور هستیم که تعداد پذیرش آن سالانه متغیر است به طوری که این تعداد در سال ۱۳۹۷ حدود ۹۰ نفر بوده است (۱۵، ۱۶).

به طور کلی دو مدل برای برنامه دکترای پرستاری شامل مدل اروپایی و مدل آمریکای شمالی وجود دارد. در ایران از مدل آمریکای شمالی تبعیت می‌شود بدین صورت که دانشجویان پس از گذراندن دوره آموزشی و شرکت در امتحان جامع، دوره پژوهش خود را آغاز می‌کنند (۱۷). مطالعات متعددی در زمینه بررسی تطبیقی برنامه دکترای تخصصی پرستاری ایران با سایر کشورها صورت گرفته است. رفعتی و همکاران به بررسی تطبیقی برنامه درسی دوره دکترای پرستاری با دانشگاه ویدنر (Widener) پرداخته و بیان می‌کنند که برنامه درسی دوره دکترای پرستاری ایران فقط در قسمت‌هایی مانند مشخصات و ساختار دوره وجوه مشترک با برنامه درسی دوره دکترای پرستاری دانشگاه ویدنر داشته و با توجه به نیاز جامعه بایستی بازنگری در آن صورت بگیرد (۱۸). روشن زاده و همکاران نیز در مقایسه این برنامه با دانشگاه تورنتو کانادا بیان می‌کند که نقطه عطف برنامه تورنتو به روزرسانی مدون آن است. در ایران با توجه به نیازهای در حال گسترش این رشته و انتظارات فارغ التحصیلان، تغییرات کلی ضروری است (۱۹). به طور کل مطالعات بیان شده از جنبه‌های مختلفی به برنامه دوره دکترای پرستاری در ایران پرداختند. از یک سو با توجه به حساس و مهم بودن نقش برنامه‌های درسی در ایفای بهتر نقش‌ها و وظایف فراگیران و از سوی دیگر، تحقق بخشیدن به اهداف و رسالت‌های آموزش عالی، انجام پژوهش‌های متعدد مقایسه‌ای بین ایران و سایر دانشگاه‌های مختلف، جهت بررسی و شناسایی نقاط ضعف و قوت برنامه درسی ایران ضروری بوده و بایستی ضمن تحلیل شرایط جامعه بومی، با بررسی برنامه‌های سایر دانشگاه‌های پیشرو

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2024-04-20]

[DOI: 10.29252/mcs.6.1.69]

در این زمینه به تحلیل شرایط موجود پرداخته و در جهت ارتقای برنامه اقدام شود. با توجه به اینکه دانشگاه آلبرتا یکی از ۵ دانشگاه ممتاز کانادا و یکی از ۱۵۰ دانشگاه ممتاز جهانی است و به عنوان یک دانشگاه معتبر علمی محسوب می‌شود و هدف آموزش عالی ایران هم ارتقاء کیفیت آموزش است و از سوی دیگر، برنامه آموزش پرستاری ایران در کلیه دانشکده‌های ایران به شکل مشابه اجرا می‌شود، لذا، این مطالعه با هدف مقایسه برنامه درسی پرستاری ایران و آلبرتا در مقطع دکترای انجام شد.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر یک پژوهش کاربردی به شیوه توصیفی تطبیقی است که در سال ۱۳۹۷ انجام شد. از الگوهای مورد استفاده در مطالعات تطبیقی، الگوی بردی است. این روش از چهار مرحله توصیف، تفسیر، هم‌جواری و مقایسه تشکیل شده است. در مرحله توصیف جمع‌آوری اطلاعات انجام می‌شود و در مرحله تفسیر، اطلاعات جمع‌آوری شده در مرحله اول وارسی و تحلیل می‌شوند. در مرحله مجاورت بررسی همزمان چند سیستم جهت به دست آوردن یک چارچوب جهت مقایسه صورت می‌گیرد. در نهایت در مرحله مقایسه ابتدا مشکل تعیین شده و سپس کلیه عوامل مرتبط با سیستم آموزشی آن کشور مورد بررسی قرار می‌گیرند (۲۰). از آنجایی که عوامل مختلف فرهنگی و اجتماعی بر پایه‌ریزی سیستم‌های آموزشی متفاوت، مؤثر است، بنابراین شناخت بافت مورد مطالعه از اهمیت زیادی برخوردار است بر این اساس، ابتدا تاریخچه و وضعیت موجود آموزش پرستاری در دکترای در ایران بررسی شد. در ادامه، همین وضعیت در دانشگاه آلبرتا کانادا مورد مطالعه قرار گرفت. سپس وجوه اشتراک و افتراق این برنامه‌ها مورد مقایسه قرار گرفتند. در این مطالعه برنامه آموزشی دوره دکترای پرستاری در ایران از سایت وزارت بهداشت (۲۱) و برای دانشگاه آلبرتا کانادا نیز از سایت دانشکده پرستاری آلبرتا، مورد استفاده قرار گرفت (۱۳). در ادامه داده‌های موردنظر گردآوری، طبقه بندی و به صورت جداولی برای هر یک از عناصر برنامه آموزشی ارائه و مورد مقایسه قرار گرفتند.

یافته‌ها

نتایج حاصل از مطالعه و مقایسه در مورد هر یک از عناصر برنامه درسی از جمله: تعریف و تاریخچه دوره، فلسفه، رسالت و چشم‌انداز، اهداف کلی رشته، شرایط و نحوه پذیرش دانشجو، مشخصات و ساختار دوره به تفکیک در جداول یک تا چهار ارائه شده است.

همان طور که جدول شماره ۱ نشان می‌دهد دکترای پرستاری آلبرتا از سال ۱۹۹۱ و در ایران از سال ۱۹۹۵ آغاز به کار کرده است. لذا، دانشگاه آلبرتا قدمت بیشتری از ایران دارد. جدول شماره ۲ نشان می‌دهد که برنامه هر دو دانشگاه بر اساس اصول برنامه‌ریزی استراتژیک دارای رسالت، چشم انداز و ارزش‌ها است. دورنما در

جدول ۱- تعریف دوره و تاریخچه

دانشگاه	تعریف دوره و تاریخچه
ایران	تعریف: دوره دکترای پرستاری به عنوان بالاترین مرجع علمی و حرفه‌ای در این رشته در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی، نظریه پردازی، مدیریت خدمات پرستاری و ارزیابی، خدمات خود را در راستای اعتلای سلامت به مددجویان، جامعه و مراکز مرتبط ارائه نماید (۲۱). تاریخچه: تأسیس دوره دکترای پرستاری در یک‌صد و سومین نشست شورای گسترش آموزش عالی مورخ ۵۴/۶/۵ مطرح اما تلاش برای تهیه برنامه و تصویب آن در سال ۱۳۶۰ صورت گرفت و در تاریخ ۱۳۷۳/۷/۱۷ تصویب شد. اولین بار دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۱۳۷۴ دانشجوی دکترای پرستاری پذیرفت (۲۱).
آلبرتا	تعریف: دوره دکترای پرستاری دانشمندان برجسته‌ای را برای رشته پرستاری و علوم پزشکی تربیت می‌نماید. این دوره موجب پیشرفت و توسعه مهارت‌های تئوری و تحقیق در دانشجویان می‌شود. این برنامه پرستاران را برای نقش رهبری در عمل، آموزش و پژوهش و همچنین پرورش دانش از طریق شناسایی پدیده‌های پرستاری و توسعه و آزمایش نظریه پرستاری آماده می‌کند (۱۳). تاریخچه: دکترای پرستاری آلبرتا در ژانویه سال ۱۹۹۱ آغاز به کار کرد. دانشگاه آلبرتا حدود ۳۹۰۰۰ دانشجو دارد بیش از ۸۰۰۰ نفر دانشجوی تحصیلات تکمیلی هستند. بیش از ۷۷۰۰ دانشجوی بین المللی در این دانشگاه مشغول به تحصیل هستند دانشگاه آلبرتا یکی از ۵ دانشگاه ممتاز کانادا و یکی از ۱۵۰ دانشگاه ممتاز جهانی است. دانشکده پرستاری یکی از دانشکده‌های این دانشگاه می‌باشد (۱۳).

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2024-04-20]

[DOI: 10.29252/mcs.6.1.69]

جدول ۲- فلسفه، رسالت، چشم اندازها و اهداف کلی

دانشگاه	فلسفه، رسالت و چشم اندازها
ایران	فلسفه: پرستاری از سویی با سلامت انسان به عنوان موجودی منحصر به فرد و چند بعدی و از سویی دیگر بر اساس نظام ارزش‌های اسلامی حاکم بر جامعه، با ارزش‌های زیر آمیخته است: پرستاری ملزم به رعایت کرامت و حقوق انسان‌ها و عدالت اجتماعی می‌باشد. لذا، بایستی با زمینه سازی برای نهادینه کردن و درونی سازی ارزش‌ها، کسب و تقویت اخلاق حرفه‌ای، از راه پژوهش‌های کاربردی در تحقق این رویکرد فلسفی بکوشد. دانش آموختگان در اعتلای سلامت آحاد جامعه در حیطه‌های پیشگیری، بهداشت، درمان، توانبخشی با استفاده از رویکردهای آموزشی و پژوهشی ایفای نقش خواهند کرد. همه این امور با در نظر داشتن ارزش‌های زیر ممکن است: ۱- نوع‌دوستی و توجه به کرامت انسانی الهی مخاطبین ۲- حقوق مادی و معنوی مخاطبین ۳- تعامل بین فردی و بین حرفه‌ای ۴- کل گرایی و جامعه نگری ۵- افزایش کیفیت مراقبت‌ها همراه با اخلاق حرفه‌ای ۶- تأکید بر کار تیمی ۷- جامعیت مراقبت‌ها ۸- مددجو محوری رسالت: تربیت نیروی انسانی آگاه به مسائل علمی روز توانمند، مسئولیت پذیر، دارای اخلاق حرفه‌ای و حساس به سلامت افراد و جامعه است که تخصص خود را در سطوح مختلف پیشگیری، در مراکز و واحدهای مرتبط آموزشی، پژوهشی و ارائه کننده خدمت، در اختیار جامعه قرار دهند (۲۱). چشم اندازها: در۱۰ سال آینده، این دوره در کشور، از لحاظ مشارکت راهبردی در تولید دانش و فناوری و گسترش پژوهش‌های بنیادی و کاربردی، ارتقاء کیفیت خدمات حرفه پرستاری ارتقاء استانداردهای ملی و سازگاری با استانداردهای جهانی، بسترسازی برای جذب نیروهای کارآمد علمی و تخصصی در داخل کشور و جذب دانشجوی خارجی در ردیف کشورهای برتر و مطرح در منطقه خواهد بود (۲۱).
آلبرتا	فلسفه: فلسفه برنامه دکترای پرستاری پیرو فلسفه کلی دانشگاه، تربیت دانشمندانی است که قادر به پیشبرد سیاست‌های پرستاری هستند و بر توسعه تئوری و مهارت‌های تحقیقاتی تأکید دارد. ارزش یکپارچگی فکری، آزادی تحقیق و بیان و برابری و کرامت همه افراد را به عنوان پایه‌ای از رفتار اخلاقی در تحقیقات، آموزش، یادگیری و خدمات ارزش می‌گذاریم. ارزش تعالی در تدریس، تحقیق و فعالیت‌های خلاقانه را داریم که تجارب یادگیری را غنی می‌کند، دانش را پیشرفت می‌بخشد، مشارکت شهروندی را الهام می‌بخشد، و خیر عمومی را می‌خواهد (۱۳). رسالت: در یک زمینه تحقیقاتی فشرده، برنامه دکترای دانشکده پرستاری موجود برای آماده کردن دانش پژوهان پرستاری برای قرن بیست و یکم که قادر به گسترش دانش جدید و تسهیل تغییر در پیشبرد نتایج مراقبت‌های بهداشتی و پرستاری در یک زمینه جهانی باشند (۱۳). چشم اندازها: دانشجویان در برنامه دکترا مشغول به تحصیل هستند و برای برتری در توسعه، سازماندهی و ارزیابی دانش جدید آموزش می‌بینند. این برنامه با استحکام، انعطاف پذیری و ارتباطات مشخص شده است: تضمین کیفیت دانش و انعطاف پذیری در ارتباط با رشته پرستاری و اهداف شغلی دانشجویان و منافع تحقیقاتی(۱۳).

دانشگاه	اهداف کلی رشته
ایران	تربیت نیروی تخصصی در حوزه پرستاری جهت تأمین نیروهای مورد نیاز در حوزه‌های آموزش، پژوهش، فناوری، مدیریت و خدمات تخصصی پرستاری (۲۱).
آلبرتا	تربیت افرادی که دارای شایستگی در: ۱- پیشرفت پرستاری ۲- افزایش پژوهشگری ۳- متحرک کردن دانش ۴- گسترش تحقیق ۵- تغییر رهبری (۱۳).

هر دو دانشگاه خلاصه، قابل درک و روشن عنوان شده و دقیقاً در راستای رسالت عنوان شده و یک وضعیت ایده آل را تبیین می‌کند. ارزش‌ها و باورهای برنامه در ایران بر اساس نظام ارزش‌های اسلامی حاکم بر جامعه ابراز شده تأکید آن بر توسعه فرهنگ تقوا و تکامل انسانی، حفظ کرامت انسانی، استقرار عدالت اجتماعی، رعایت اخلاق پزشکی، تلاش برای استقرار نظام شایسته سالاری، تأمین رضایت خدمت گیرندگان و خدمت دهندگان می‌باشد (۲۲). ر دانشگاه آلبرتا، به ارزش یکپارچگی فکری، آزادی تحقیق و برابری و کرامت همه افراد را به عنوان پایه‌ای از رفتار اخلاقی در تحقیقات، آموزش، یادگیری و خدمات تأکید شده است.

بر طبق جدول شماره ۳، نحوه پذیرش دانشجو در دانشگاه آلبرتا با شرایط پذیرش دانشجو در ایران متفاوت است. در آلبرتا بدون آزمون

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2024-04-20]

[DOI: 10.29252/mcs.6.1.69]

است و نیاز به ارائه مدارکی از جمله کارشناسی ارشد پرستاری با معدل معمولاً ۳/۵ یا بالاتر، دوره‌های کیفی و کمی در آمار و روش تحقیق (یا معادل آن) با درجه بالایی از B یا بالاتر، نمره قبولی در آزمون زبان انگلیسی تافل (TOEFL) برای افراد غیر کانادایی و انجام مصاحبه با در نظر داشتن عنوان پروژه تحقیقاتی و تعیین استاد می‌تواند پذیرش دریافت نماید. اما در ایران پذیرش دانشجو منوط به داشتن مدرک کارشناسی ارشد، قبولی در آزمون ورودی، کسب نمره قابل قبول از مصاحبه و آزمون زبان است. داشتن سابقه بالین برای متقاضیان به نظر مهم است که البته در قسمت مصاحبه لحاظ می‌گردد. در ایران جذب دانشجو به صورت متمرکز صورت می‌گیرد و لذا، دانشکده‌ها اختیاری در جهت انتخاب دانشجو و همچنین در نظر قرار دادن معیارهایی جهت دانشجویان خود ندارند. هر چند سیاست‌های جذب دانشجو در ایران به طور متمرکز است ولی در صورت توجه به عدم تمرکز دانشکده‌ها حداقل در جذب دانشجو، آن‌ها می‌توانند دانشجویانی را که با معیارهایشان تطابق بیشتری دارند جذب نمایند.

بر طبق جدول شماره ۴ از نظر مشخصات و ساختار دوره تعداد محدودی از واحدهای اجباری دانشگاه آلبرتا با محتوای آموزشی دانشگاه ایران هم پوشانی دارد. در دانشگاه آلبرتا درسی به نام سنتز دانش (Synthesizing Knowledge) است که تمرکز بر مراحل انجام انواع بررسی‌های متداول سیستماتیک دارد که این واحد درسی در ایران سه جلسه از درس روش شناسی و نقد پژوهش‌های کمی و کیفی محسوب می‌شود که به صورت فشرده ارائه می‌گردد. نام واحد دیگری که در این دوره دانشجویان می‌گذرانند استفاده از دانش است که تمرکز دارد بر زمینه‌های علمی، نظری و تاریخی مربوط به استفاده از دانش، ترجمه دانش و انتشار نوآوری را بررسی می‌کند. این واحد در کانادا با توجه به اهمیت تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد در مراقبت‌های بهداشتی از قبیل پزشکی مبتنی بر شواهد و تمرین مبتنی بر شواهد، مورد تأکید قرار گرفته است. همچنین توجه خاص به چالش‌های استفاده از دانش در سازمان‌های پیچیده و در استفاده از استراتژی‌های افزایش استفاده از دانش، است. این دوره بر چالش‌های مفهومی مرکزی و روش شناختی در این زمینه تمرکز خواهد کرد. در دروس دکترای پرستاری ایران بحث چالش‌ها در مباحث ویژه گنجانده شده است. در ضمن واحدهای تئوری در دانشگاه آلبرتا در دو ترم یعنی سال اول برگزار می‌شود و تعداد واحدها هر ترم ۶ واحد است که در مجموع ۱۲ واحد می‌باشد در صورتی که در ایران دروس تئوری در طی سه ترم و در مجموع

جدول ۳- شرایط و نحوه پذیرش دانشجو

دانشگاه	شرایط و نحوه پذیرش دانشجو
ایران	شرایط ورود به دوره دکترای تخصصی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی شامل: داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی، داشتن دانشنامه کارشناسی ارشد در یکی از رشته‌های پرستاری، نمره قبولی در آزمون زبان انگلیسی برای TOLIMO : ۴۹۵، IELTS : ۵/۵، TOEFL: ۶۶، MHLE : ۵۵، MSRT ، TOEFL : ۶۶ ، قبولی در آزمون کتبی و مصاحبه برای ورود به دوره دکترای (۲۱).
آلبرتا	شرایط ورود به دوره دکترای تخصصی پرستاری در دانشگاه آلبرتا متقاضیان بر اساس پتانسیل علمی و تحقیقاتی انتخاب می‌شوند از جمله: ۱- دارای مدرک کارشناسی ارشد پرستاری با معدل ۳/۵ یا بالاتر ۲- پیش زمینه‌ی از تجربه، سابقه پژوهش و فعالیت‌های علمی و برنامه شغلی ۳- انتشارات و سخنرانی‌ها (به ویژه از مدرک کارشناسی ارشد) ۴- کارنامه درسی حداقل الزامات عبارتند از: ۱- مدرک کارشناسی ارشد پرستاری از دانشگاه آلبرتا یا معادل آن. دانشجو که معادل این درجه را ندارند ممکن است به عنوان دانشجوی تحصیلات تکمیلی یا داوطلب پذیرفته شوند و مجبور به انجام کارهای اضافی در نظریه پرستاری، تمرین و یا تحقیق شود که معادل با سطح تکمیلی برنامه دانشگاه آلبرتا می‌باشد و به عنوان یک "دانشجوی موقت دکترا" پذیرفته می‌شوند. ۲- فارغ التحصیل دوره‌های کیفی و کمی در آمار و روش تحقیق (یا معادل آن) با درجه بالایی از B یا بالاتر. ۳- تکمیل مصاحبه با استاد راهنما ۴- توافق نامه با استاد راهنما ۵- بیان اهداف برنامه‌های آکادمیک، تحقیقاتی و حرفه‌ای ۶- نمره قبولی در آزمون زبان انگلیسی(تمام متقاضیان غیر کانادایی که زبان مادری آن‌ها انگلیسی نیست) نمره TOEFL حداقل ۵۸۷ (کاغذی) یا نمره کل ۹۷ با نمره حداقل ۲۲ در هر قسمت و مهارت‌های فردی (مبتنی بر اینترنت) (۱۳).

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2024-04-20]

[DOI: 10.29252/mcs.6.1.69]

جدول ۴ - مشخصات و ساختار دوره

دانشگاه	مشخصات و ساختار دوره
ایران	دوره شامل دو مرحله آموزشی و پژوهشی است تعداد کل واحدهای آموزشی اختصاصی اجباری ۱۹ واحد : فلسفه علم و پرستاری ۲ واحد، نظریه پردازی در پرستاری ۳ واحد، مدیریت و رهبری در آموزش پرستاری ۲ واحد، روش شناسی و نقد پژوهش‌های کمی و کیفی در پرستاری ۳/۵ واحد، روش شناسی و نقد پژوهش‌های ترکیبی و ابزارسازی در پرستاری ۱/۵ واحد، آمار استنباطی پیشرفته ۲ واحد، مدیریت، رهبری و سیاستگذاری در پرستاری ۱/۵ واحد، نظام‌ها و برنامه‌های آموزشی در پرستاری ۲ واحد، مباحث ویژه در پرستاری ۱/۵ واحد، تعداد واحدهای آموزشی اختصاصی اختیاری ۶ واحد و در مرحله پژوهشی پایان نامه ۲۰ واحد که در مجموع تعداد واحدهای این دوره ۴۵ واحد می‌باشد. دانشجو پس از اتمام دوره آموزشی واجد شرایط شرکت در آزمون جامع خواهد بود و موظف است در اولین آزمون جامع که دانشکده برگزار خواهد نمود شرکت کند. آزمون جامع دو بار در سال برگزارشده و زمان برگزاری آن با پیشنهاد گروه آموزشی مربوطه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌باشد. حداکثر مدت تحصیل طبق آیین نامه شورای عالی برنامه‌ریزی ۴/۵ سال است. تبصره :شورای تحصیلات تکمیلی می‌تواند به درخواست استاد راهنما حداکثر ۳ نیمسال را به این مدت اضافه کند (۲۱).
آلبرتا	دوره شامل دو مرحله آموزشی و پژوهشی است. در طول سال اول برنامه، واحدهای آموزشی شامل: ۱- توسعه تئوری در پرستاری (۳ واحد) ۲- جستجوی پیشرفته (۳ واحد) ۳- سنتز دانش (۳ واحد) ۴- استفاده از دانش (۳ واحد) می‌باشد و به صورت حضوری ارائه می‌گردد. در طول سال دوم برنامه، در طی دو ترم، سمینار پایان نامه(۳ واحد) برگزار می‌شود که پیش نیاز آن گذراندن واحدهای سال اول است. مجموع ۷ تا ۱۰ واحد اختیاری شامل تاریخ پرستاری، روش‌های تحقیق و آمار و فلسفه علم و همچنین دوره‌های آموزشی با توجه به زمینه تحصیل، تجربه و اهداف شغلی دانشجویان باید گذرانده شود. دوره کار در مناطق غیر پرستاری ممکن است بخشی از برنامه تحصیلی دانش آموز باشند. مثال‌ها شامل فیزیولوژی، فلسفه اخلاق، انسان شناسی، روانشناسی آموزشی، کسب و کار، جامعه شناسی و فلسفه علم.۳۶ واحد پایان نامه محسوب می‌شود. در طول برنامه دکترا سه امتحان وجود دارد که شامل: ۱- آزمون جامع در پایان سال دوم؛ ۲- آزمون دفاع از پرپوزال که در پایان سال سوم ۳- آزمون شفاهی پایان مقطع دکترا . حداکثر مدت تحصیل ۶ سال است (۱۳).

۱۹ واحد برگزار می‌شود. در آلبرتا سال دوم مبحث سمینار در هر ترم دارند که ۳ واحد و در مجموع ۶ واحد است که بر تحقیقات پیشنهادی و توسعه حرفه‌ای تمرکز دارد علاوه بر این، از هر دانش آموز انتظار دارد که دوره‌های طراحی / روش کار / تجزیه و تحلیل پروپوزال را انجام دهند.که این دوره منوط به موفقیت در آزمون جامع می‌باشد. همچنین علاوه بر آزمون جامع که پس از پایان واحدهای درسی برگزار می‌شود که بین ایران و آلبرتا مشترک است دو آزمون دیگر در دانشگاه آلبرتا به صورت شفاهی برگزار می‌گردد که یکی دفاع از پرپوزال است و دیگری دفاع از کل دوره دکترای که در پایان دوره دکترای برگزار می‌گردد. دانشگاه آلبرتا هدف از پایان نامه را چنین بیان می‌کند که دانشجویان بتوانند مهارت‌های تحقیقاتی خود را افزایش دهند و به درک عمیق دانش و توسعه آن در یک منطقه اساسی در رشته پرستاری برسند. البته در برنامه دکترای پرستاری ایران، در هر ترم دانشجو این مقطع باید ۳ واحد بالینی را به دانشجویان کارشناسی به عنوان مربی تدریس نماید در صورتی که این برنامه در دانشگاه آلبرتا گنجانده نشده است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف کلی مطالعه حاضر مقایسه تطبیقی برنامه درسی دوره دکترای پرستاری در نظام آموزشی ایران و دانشکده پرستاری آلبرتا کانادا بوده است. با توجه به نتایج بیان شده در این مقاله موارد زیر قابل بحث و پیشنهاد است.

رسالت دانشگاه آلبرتا از دوره دکترای پرستاری آماده کردن دانش پژوهان پرستاری جهت گسترش دانش جدید و تسهیل تغییر در پیشبرد نتایج مراقبت‌های بهداشتی و پرستاری در یک زمینه جهانی برای قرن بیست و یکم است به نحوی که با توجه به پتانسیل و ظرفیت

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2024-04-20]

[DOI: 10.29252/mcs.6.1.69]

بالا هدف خود را سلامت جامعه جهانی قرار داده است در حالی که در ایران این رسالت محدود به مرزهای جغرافیایی گشته است. کرمانشاهی و همکاران در مطالعه‌شان نیاز به بازبینی در برنامه‌های دوره تکمیلی را از نظر همسویی با فلسفه و رسالت و اهداف تربیت پرستار به عنوان یک فرد فرامرزی مورد توجه قرار داده‌اند (۲۳).

هدف از ایجاد دوره دکترای پرستاری در ایران، تربیت نیروی تخصصی در حوزه پرستاری جهت تأمین نیروهای مورد نیاز در حوزه‌های آموزش، پژوهش، فناوری، مدیریت و خدمات تخصصی پرستاری است. مطالعه منگلی که در زمینه ارزیابی کیفیت آموزش دوره دکترای پرستاری انجام شده بود نشان داد که یکی از توانمندی‌هایی که انتظار می‌رود، دانشجویان دکترای پس از فارغ التحصیلی از آن برخوردار باشند، کسب مهارت‌های پژوهشی است که این هدف در فارغ التحصیلان محقق شده است (۲۴). با توجه به اینکه یکی از اهداف تربیت استاد و ارتقای آموزش پرستاری است اما در این راستا اقدام خاصی صورت نگرفته است. بسیاری از صاحب‌نظران حیطه آموزش معتقدند که تمرکز فعلی دانشکده‌های پرستاری بر آماده سازی دانشجویان برای پژوهش است. تمرکز در برنامه‌های دکترای پرستاری باید بر آماده سازی فارغ التحصیلان برای نقش استادی و کسب صلاحیت آموزش بالینی باشد (۲۵). به طوری که نتایج مطالعه حقیقی مقدم نشان می‌دهد که فارغ التحصیلان به عنوان مربی بالینی دارای صلاحیت‌های بالینی و مهارت‌های مورد نیاز را ندارند در نتیجه نمی‌تواند انتظارات دانشجویان و کارکنان بالینی را برآورده کنند (۲۶). یکی از چالش‌های برنامه دکترای در ایران بالینی محور نبودن کوریکولوم دوره دکترای و تأکید صرف بر تئوری و خصوصاً پژوهش است (۲۷). در برنامه دکترای پرستاری کشور ایران، اکثر واحدهای درسی نظری هستند و در زمینه فعالیت‌ها، مشکلات بالینی و مراقبتی، واحد مستقلی وجود ندارد. از آنجایی که رشته پرستاری مبتنی بر علوم عملی است، بنابراین، محققین و عالمین این رشته باید خود را در امور بالینی درگیر نمایند (۲۸).

نتیجه مطالعه کیم و همکاران نشان می‌دهد که اکثر برنامه‌های دکترای فلسفه پرستاری از نظر روش‌های بالینی ضعیف بوده و مرکزیت برنامه‌ای آن بر روی روش‌های تحقیق است (۲۹). مطالعات نشان داده است که اکثر دانشکده‌های پرستاری فعالیت‌های پژوهشی را به جای آموزش برنامه‌های کارشناسی در برنامه دکترای را ترجیح می‌دهند بنابراین، دانشجویان فارغ التحصیل از دکترای آمادگی جهت پذیرش به عنوان نقش عضو هیئت علمی در آینده را ندارند (۳۰، ۳۱). این عدم آمادگی برای پذیرش نقش هیئت علمی می‌تواند رضایت شغلی را در میان اعضای هیئت علمی کاهش دهد و بر عملکرد آن‌ها در نقش تدریس اثر منفی گذارد (۳۲). پیشنهاد ارائه شده در راه اندازی دوره دکترای بالینی نیز یکی دیگر از راهکارهای پوشش دادن نقاط ضعف مطرح شده می‌باشد که انتظار می‌رود هر چه زودتر اجرایی گردد.

یکی از واحدهای اجباری در دوره دکترای آلبرتا واحد استفاده از دانش است که تمرکز بر ترجمه دانش و عملکرد مبتنی بر شواهد دارد. این واحد در برنامه دکترای ایران گنجانده نشده است. نتایج مطالعات نشان می‌دهد یکی از عللی که منجر به شکاف بین تئوری و عمل می‌شود نبود آموزش عملکرد مبتنی بر شواهد است که از پیامدهای آن کمبود دانش و مهارت درباره عملکرد مستند یا مبتنی بر شواهد، می‌شود (۳۳). البته قابل ذکر است که در ایران برنامه عملکرد مبتنی بر شواهد به صورت کارگاه دو روزه ارائه می‌گردد. از نقاط قوت برنامه دکترای در ایران می‌توان به تفکر نقادانه، استدلال بالینی، حل مسئله، تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد و ثبت گزارش تحلیلی از شایستگی‌هایی است که در برنامه آموزشی ایران به طور مستقیم به کسب آن‌ها اشاره شده است (۳۴).

نتایج به دست آمده از این مطالعه نشان می‌دهد که برنامه درسی دوره دکترای پرستاری ایران در قسمت‌هایی مانند مشخصات و ساختار دوره نقاط مشترکی با برنامه درسی دوره دکترای پرستاری دانشگاه آلبرتا دارد. همچنین مقایسه نشان داد که در دانشگاه آلبرتا ارتباط مناسب بین طرح درس با نیازها و مشکلات جامعه است. لذا، باید از تجارب کشورهای پیشرفته دارای تجربه و نظام آموزشی غنی استفاده کرد. توصیه می‌شود برنامه‌ریزان آموزشی با در نظر گرفتن نیازها و مشکلات جامعه در جهت ارتقای برنامه اقدام نمایند. محدودیت اصلی این مطالعه، کمبود منابع جمع‌آوری داده‌ها در مورد دانشگاه آلبرتا بود.

تضاد منافع

بدین وسیله نویسندگان تصریح می‌نمایند که هیچ‌گونه تضاد منافعی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2024-04-20]

[DOI: 10.29252/mcs.6.1.69]

References

1- Deng F-F. Comparison of nursing education among different countries. Chinese Nurs Res. 2015;2(4):96-8.
2- Wu F-q, Wang Y-l, Wu Y, Guo M. Application of nursing core competency standard education in the training of nursing undergraduates. International J Nurs Sci. 2014;1(4):367-70.
3- Aliyari S, Maleki H, Pazargadi M, Abbaspour A. Developing and standardization of quality evaluation and accreditation indicators for curricula of baccalaureate degree nursing education in Iran. Annal of Military and Health Sci Res. 2012;10(1):50-61.
4- Naseri N, Salehi S. Accreditation of nursing education in Iran: Documenting the process. Iranian J Nurs & Midwif Rese. 2008;12(4).
5- Jafari Asl M, Chehrzed M, Ghanbari A. Quality of educational services from viewpoint's of nursing and midwifery students of Guilan University based on Servqual model. Rese in Medical Education. 2014;6(1):50-8.
6- Robb WJ. DNSc, ND: the ABCs of nursing doctoral degrees. Dimens Crit Care Nurs. 2005;24(2):89-96. PMID: 15827432
7- Sajjadi S, Nourabadi S. Explaining and analyzing the nature and function of philosophy of education as an interdisciplinary field. Iranian J Cultural Res. 2010;2(2):19-41.
8- Rassouli M, Zagheri Tafreshi M, Esmaeil M. Challenges in clinical nursing education in Iran and strategies. Clinical Excellence. 2014;2(1):11-22.
9- McKenna H, Keeney S, Kim MJ, Park CG. Quality of doctoral nursing education in the United Kingdom: exploring the views of doctoral students and staff based on a cross-sectional questionnaire survey. J Adv Nurs. 2014;70(7):1639-52. DOI: 10.1111/jan.12326 PMID: 24308405
10- Aliyari S, Maleki H, Pazargadi M, Abbaspour A. Developing and standardization of quality evaluation and accreditation indicators for curricula of baccalaureate degree nursing education in Iran. 2012.
11- Dede S, Baskan GA. Theoretical basis of comparative education and suggestion of a model: Comparative education council in Turkish education system. Procedia-Social and Behav Scie. 2011;15:3536-42.
12- Ebrahimi S, Gangi Khezerlak A. Comparative study of information and communication technology development strategies in primary education of America, Australia and Iran. Inter J Basic Scie & Apply Rese. 2015;4(1):1-5.
13- Alberta TUo. Faculty of Nursing 2019 Available from: https://www.ualberta.ca/nursing.
14- Alberta TUo. University Rankings in Canada 2019 Available from: https://www.ualberta.ca/why-ualberta/university-rankings-in-canada.
15- School of Nursing and Midwifery TUoMS. General Specifications Ph.D. of Nursing 2019 Available from: http://fnm.tums.ac.ir/userfiles/graduate/NURSING-PH.D.pdf.
16- Education EACfMM. 2019.
17- Moonaghi HK, Valizadehzare N, Khorashadizadeh F. Programs in nursing in Iran and Canada: A qualitative study. J Pak Med Assoc. 2017;67(6):863-8. PMID: 28585583
18- Rafati F, Khandan M, Sabzevari S, Nouhi E. Comparative study of nursing Ph.D. curriculum in Iran and Widener university. Iranian J Med Educat. 2015;15:555-68.
19- Roshanzadeh M, Tajabadi A, Aghaei M. The educational system and curriculum of Ph.D. nursing students in Iran and Toronto, Canada: a comparative study. J Develop Strategies in Med Educat. 2018.
20- Bereday GZ. Reflections on comparative methodology in education, 1964-1966. Comparative Education. 1967;3(3):169-287.
21- Sciences. MoHpiNCbSCoPUoM. 2018.
22- Borzou SR, Oshvandi K, Cheraghi F, Moayed MS. Comparative study of nursing Ph.D. education system and curriculum in Iran and John Hopkins school of nursing. Educ Strategy Med Sci. 2016;9(3):194-205.
23- Kermanshahi S, Memarian R, Heseni A, Zamzam S, Nezamli F. A comparison post-graduate MS curriculum of nursing education in Iran and Canada. J Med Educat Develop. 2011;4(6):48-54.
24- Mangeli M, Roudi Rashtabadi O, Sabzevari S, Nouhi E. Quality Assessment of Nursing Doctoral Education from the Viewpoints of lecturers and Students/Graduates. Strides in Develop of Med EducaT. 2015;12(1):249-65.
25- Melnyk BM. Distinguishing the preparation and roles of Doctor of Philosophy and Doctor of Nursing Practice graduates: national implications for academic curricula and health care systems. J Nurs Educ. 2013;52(8):442-8. DOI: 10.3928/01484834-20130719-01 PMID: 23875724
26- Haghighi Moghadam Y, Atashzadeh-Shoorideh F, Abbaszadeh A, Feizi A. Challenges of Ph.D. Graduated Nurses for Role Acceptance as a Clinical Educator: A Qualitative Study. J Caring Sci. 2017;6(2):153-61. DOI: 10.15171/jcs.2017.015 PMID: 28680869
27- Sahebihag MH, Khaje Goudari M, Moghbeli G, Soheili A, Khadivi A, Valizadeh L. The challenges of nursing doctoral curriculum in Iran: a critical look based on Delphi technique. The J Urmia Nurs Midwifery Fac. 2017;15(6):424-39.
28- McEwen M, Bechtel GA. Characteristics of nursing doctoral programs in the United States. J Prof Nurs. 2000;16(5):282-92. DOI: 10.1053/jpnu.2000.9458 PMID: 11033938
29- Kim MJ, Park CG, McKenna H, Ketefian S, Park SH, Klopper H, et al. Quality of nursing doctoral education in seven countries: survey of faculty and students/graduates. J Adv Nurs. 2015;71(5):1098-109. DOI: 10.1111/jan.12606 PMID: 25627175
30- McDermid F, Peters K, Jackson D, Daly J. Factors contributing to the shortage of nurse faculty: a review of the literature. Nurse Educ Today. 2012;32(5):565-9. DOI: 10.1016/j.nedt.2012.01.011 PMID: 22336475

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2024-04-20]

[DOI: 10.29252/mcs.6.1.69]

31- Deyoung S, Bliss J, Tracy JP. The nursing faculty shortage: Is there hope? J Prof Nurs. 2002;18(6):313-9. DOI: 10.1053/jpnu.2002.129978 PMID: 12486637

32- Whitehead PS. Role ambiguity, role strain, job dissatisfaction, and difficulty transitioning into academia among nursing faculty. 2015.

33- Nehrir B, Rejeh N, Ebadi A. The evidence-based nursing education. J Nurs Edu. 2013;2(1):49-54.

34- Adib-Hajbaghery M, Hosieni F. Comparison of Expected Potentials of Ph.D. Nursing Students in Iran and Top Universities of the World. Iran J Nurs. 2018;31(113):30-41.

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2024-04-20]

[DOI: 10.29252/mcs.6.1.69]